

פגיעות מיניות בבנים: שכיחות, השלכות, והיבטים תרבותיים ייחודיים

דפנה טנר

אף כי הספרות מתעדת שכיחות גבוהה של קטינים-בנים נפגעים מינית, ובישראל נראה כי שכיחות הפגיעות המיניות בקרב ילדים וילדות דומה, תופעת הבנים הנפגעים מינית מקבלת נראות מוגבלת בלבד בספרות המחקרית והקלינית. בהבניית התופעה יש סוגיות מורכבות הקשורות לציפיות חברתיות בנוגע לגבריות, 'קורבנות' ו'תוקפנות', וכל אלו משליכות על אופן ההתבוננות של החברה על בנים נפגעים ועל ההתערבויות במקרים של בנים נפגעים מינית. המאמר הנוכחי בודק את מורכבות סוגיית הבנים הנפגעים מינית וסוקר כמה מהיבטיה המרכזיים, שיש לתת את הדעת עליהם בתהליך ההתערבות, ובהם שכיחות התופעה, השלכות הפגיעה על בנים נפגעים מינית בטווח הקצר והארוך, סוגיות ייחודיות בחשיפת הפגיעה והשלכות אפשריות של היבטים תרבותיים על בנים נפגעים.

מילות מפתח: פגיעה מינית בילדים, בנים נפגעים מינית, חשיפה, היבטים תרבותיים, היבטים מגדריים

מבוא

פגיעה מינית בקטינים, הן בנים והן בנות, היא כל פעילות מינית שמערכת קטינים שאינם יכולים או מוכנים להסכים לה, שיש בה מגע פיזי וגם שאין בה, וכרוכה בסיפוק מיני של מבוגר או קטין הבוגר באופן ניכר מהקטין הנפגע. בין המעשים המיניים: מגע או ליטוף של אברי המין, מגע אוראלי, חדירה אנאלית או גניטלית, ניצול מיני של הילד למטרות רווח (זנות, פורנוגרפיה), מציצנות, וחשיפה לתכנים מיניים או לדיבור מיני מפורש (Goodyear-Brown, 2011). למרות איסורים תרבותיים גורפים על פגיעות מיניות בילדים, יש הערכות שהתופעה שכיחה מאוד ורחבת היקף, בארץ ובעולם (Eisikovits, Davidov, Sigad, & Lev-Wiesel, 2015; Finkelhor, Shattuck, Turner, & Hamby, 2014). ממדי הפגיעות המיניות בילדים הביאו חוקרים לשימוש במילים רבות עוצמה כ'מגיפה' ו'מחלה מדבקת' (Freeman-Longo & Blanchard, 1998; Hornor, 2010).

ספרות קלינית ומחקרית ענפה עוסקת בסוגיות הכרוכות בפגיעה המינית בילדים, ובכללן השלכותיה הפסיכולוגיות והפיזיולוגיות בילדות ובבגרות, הסתרה וחשיפה של הפגיעות המיניות בקרב ילדים ובוגרים שחוו פגיעות בילדותם, וטיפול בנפגעים ובפוגעים. סוגיות הקשורות למגדר הן עמוד תווך בשיח אודות נפגעים מינית. הנטייה הבסיסית היא להתבונן על בנות כנפגעות מינית ועל בנים כפוגעים מינית. גוף ידע מתהווה אודות פגיעות מיניות בבנים (Easton, Coohy, Rhodes, & Moorthy, 2013; Gil, 2014; Sigurdardottir, Halldorsdottir, & Bender, 2012) וגם על נשים פוגעות מינית (לסקירה ראו: איזיקוביץ, בירין וטנר, 2014) מביא להתרופפות חלקית של המוסכמות הללו, אך עדיין נדרשת התבוננות תיאורטית ומחקרית על תופעת הפגיעות המיניות בבנים, ששזורים בה היבטים מהותיים של מגדר, אוריינטציה מינית וציפיות חברתיות. המאמר הנוכחי מתאר את התופעה, את שכיחותה בארץ ובעולם, את השלכותיה על בנים נפגעים, סוגיות ייחודיות בחשיפתה, ואת הקשר בין אמונות ונורמות תרבותיות לבין משמעות הפגיעה.

שכיחות הפגיעות המיניות בבנים בארץ ובעולם

שכיחות הפגיעות המיניות הייתה ועודנה שנויה במחלוקת וקשורה לכמה משתנים: אופן הגדרת הפגיעה – האם נכללת בתוכה פגיעה מינית שאין בה מגע פיזי?; אוכלוסיית המחקר – האם היא כוללת את דיווחי הנפגעים עצמם, בילדות או בבגרות במבט רטרוספקטיבי, או שהמחקר מתבסס על דיווחי אנשי מקצוע? סקירות באמצעות מטא-אנליזה המתבססות על דיווחים רטרוספקטיביים של מבוגרים שנפגעו בילדותם בארצות-הברית ובעולם מדווחות כי 12%–20% מהבנות נפגעות מינית בילדו ו-5%–7% מהבנים. כלומר אחת מכל חמש עד עשר בנות, ויותר מאחד מכל עשרים בנים – נפגעים מינית (Barth, Bermetz, Heim, Trelle, & Tonia, 2013; Pereda, Guilera, Forns, & Gómez-Benito, 2009; Stoltenborgh, van IJzendoorn, Euser, & Bakermans-Kranenburg, 2011).

במחקר ארצי בארצות-הברית, שבו נעשה שימוש בדגימה הסתברותית אקראית, ואשר התבסס על 2,223 ראיונות טלפוניים עם מתבגרים בני 15–17, נמצא כי 26.6% מהבנות ו-5.1% מהבנים שרואיינו דיווחו על פגיעה מינית במהלך חייהם (Finkelhor et al., 2014). במטא-אנליזה של 217 מחקרים שפורסמו בין 1980 ל-2008 וכללה קרוב לעשרה מיליון משתתפים, מאפריקה, אסיה, אירופה, אוסטרליה, דרום-אמריקה, ארצות-הברית וקנדה, נמצא כי במחקרים שהתבססו על דיווחים עצמיים, דיווחו 12.7% מהמשתתפים על פגיעות מיניות שחוו, לעומת 0.4% בלבד שדיווחו אנשי מקצוע.

דיווחים עצמיים על פגיעות מיניות בילדות היו נפוצים יותר אצל בנות (18%) מאשר אצל בנים (7.6%) (Stoltenborgh et al., 2011). נתונים אפידמיולוגיים שנאספו בישראל במסגרת סקר הבריאות העולמי (גל, לבב וגרוס, 2010), דגימה שכללה 4,859 בוגרים (2,023 נשים ו-1,955 גברים) שרואיינו באמצעות שאלונים מובנים, העלתה כי 4.9% מהנשים חוו פגיעה מינית בילדותן ו-3.2% בנערותן; 1.5% מהגברים שרואיינו דיווחו על פגיעות מיניות בילדותם ו-0.9% על פגיעות בנערותם.

על שכיחות הפגיעות המיניות בישראל אפשר ללמוד גם מממצאי מחקר ארצי שבדק את היקף התופעה של פגיעות בילדים בכלל ופגיעות מיניות בפרט (Eisikovits & Lev-Wiesel, 2015). במחקר זה, שבוצע במדגם מייצג של 10,443 ילדים בני 11–17 במגזר היהודי ובמגזר הערבי, נמצא כי כ-1 מתוך 5 ילדים בישראל נפגע מינית. במגזר היהודי השכיחות דומה בבנים ובבנות: 18% מהבנות ו-20% מהבנים. במגזר הערבי, לעומת זאת, הנתונים חמורים יותר עבור בנים. כ-1 מכל 3 בנים (28.5%) וכ-1 מכל 5 בנות (19.5%) נפגעים מינית. בכמחצית מהמקרים במגזר הערבי והיהודי מדווחים הקטינים על פגיעה חמורה – ממעשה מגונה בכוח ועד אונס ואונס קבוצתי. בשל היות המדגם מייצג, אפשר להעריך כי אומדן הפגיעות המיניות בארץ הוא כ-160,000 קטינים בשנה. אומדן זה עומד בניגוד חריף למספר הדיווחים הרשמיים שמקבלים אנשי מקצוע על פגיעות מיניות. לפי הדוח השנתי של המועצה לשלום הילד היו ב-2013 5,905 מקרים של פגיעות מיניות שדווחו לעובדים סוציאליים לחוק נוער. ב-79% מהמקרים דווח על מין הנפגע, ונראה כי שכיחות הבנים והבנות הנפגעים דומה מאוד (39.15% בנים ו-39.7% בנות).

גם חאג'י-יחיא ותמיש (Haj-Yahia & Tamish, 2001) לא מצאו הבדלים מובהקים בין מספר הבנים למספר הבנות שדיווחו כי נפגעו מינית בילדותם. מחקרם התבסס על 652 שאלונים שהועברו לסטודנטים לתואר ראשון משטחי הרשות הפלסטינית, ובהם נשאלו על פגיעות מיניות שחוו בילדות, בהתבגרות ובבגרות.

לעומת זאת, בדומה לממצאים שלפיהם בנים במגזר הערבי בישראל מדווחים יותר מאשר בנות על פגיעות מיניות (Eisikovits & Lev-Wiesel, 2015), גם מחקר בסין, שהתבסס על שאלונים שמילאו יותר מ-18,000 תלמידים בכיתות ט' עד י"ב מצא כי יותר בנים דיווחו על פגיעות מיניות מאשר בנות: אחד מתוך 10 בנים (9.3%) לעומת אחת מתוך 15 בנות (6.6%) (Chan, Yan, Brownridge & Ip, 2013). המחקרים מציעים כמה הסברים להבדלים המגדריים שמקורם בתרבות הסינית, כגון נורמות תרבותיות של משפחות קטנות (לרוב ילד אחד) שבהן הפיקוח על הבנות חמור מאוד, והן מצופות להישאר קרוב לבית, מה שמפחית את סיכויי הפגיעה בידי זר, אך לא מסביר כמובן פגיעות שמתרחשות בתוך המשפחה. ייתכן גם שהממצאים מושפעים מתת-דיווח של הבנות אודות הפגיעות שחוו. עם זאת, על פי ספרות המחקר דווקא בנים נוטים לדווח פחות מבנות (Alaggia, 2005; O'Leary & Barber, 2008), ועל כך יורחב בהמשך.

השלכות הפגיעה המינית על בנים נפגעים בילדות ובבגרות

פגיעה מינית בילדות היא אירוע בעל פוטנציאל טראומתי ייחודי, גם לעומת פגיעות אחרות בילדות, שכן בניגוד אליהן פגיעה מינית עלולה לכלול חדירה לתוך גוף הילד. כך הגוף, המרחב האינטימי והקרוב ביותר, אינו מהווה עוד מרחב בטוח עבור הילד, ומשאיר אותו 'חסר בית' (homeless) בתוך גופו שלו (Lev-Wiesel, 2008). בשלושת העשורים האחרונים התבסס גוף ידע אמפירי רחב-היקף שבחן ביסודיות את המחיר שנפגעים מינית בילדותם משלמים בילדות ובבגרות. לא לחינם קיבלה פגיעה מינית בילדות את הכינוי "בעיית בריאות ציבורית מרכזית" (a major public health problem) (Sigurdardottir et al., 2012, p. 688). קשה לאבחן השלכה מסוימת או תסמין מסוים של הפגיעה (Cummings, Berkowitz, & Scribano, 2012). במקום זאת נוטים החוקרים לדווח על השלכות שליליות כבדות בכל המישורים: פיזיולוגי, רגשי, קוגניטיבי, התנהגותי וחברתי (Kendall-Tackett, 2002).

על ההשלכות השליליות, בייחוד על בריאות הנפש, אפשר ללמוד מכמה מחקרים רחב-היקף שהתבססו על מטא-אנליזה ועל סקירת ספרות שיטתית, ובחנו מאות מחקרים כמותניים שהתבססו על מדגמים קליניים, מדגמי סטודנטים ומדגמים מהאוכלוסייה הכללית, ואשר נקטו בעיקר מתודולוגיות שכללו סקרי רוחב, מחקרי מקרה, מחקרי ביקורת ומחקרי עוקבה (קוהורט). סקירות אלה מעלות כי בוגרים שחוו פגיעות מיניות בילדותם (הן גברים והן נשים) נמצאים בסיכון לפתח מגוון הפרעות נפש בבגרותם, לעומת בוגרים שלא נפגעו. בין הפרעות אלו: חרדה, דיכאון, הפרעת אישיות גבולית, דיסוציאציה, פוביות, הפרעות אכילה, הפרעות שינה, פגיעות עצמיות, ניסיונות התאבדות, הפרעת דחק פוסט-טראומתית ובעיות רפואיות מגוונות כגון כאבים כרוניים (Chen et al., 2010; Hillberg, Hamilton-Giachritsis, & Dixon, 2011; Maniglio, 2009). בסקירה שיטתית של 19 מחקרים, רובם סקרי רוחב, נמצא, לדוגמה, כי פגיעה מינית בילדות הכפילה את הסיכוי להפרעות חרדה ודיכאון (Lindert et al., 2014). חשוב לציין כי מחברי הסקירות האלה מותחים ביקורת על חלק מהמחקרים הנסקרים, שאופיינו במדגמים קטנים או במדגמים קליניים בלבד.

יש לציין כי מרבית המחקרים שבחנו את ההשלכות השליליות של פגיעה מינית על נפגעים משני המינים לא מצאו הבדלים מגדריים מהותיים בין ההשלכות שחוו בנים נפגעים להשלכות שחוו בנות נפגעות, הן בכמות והן בעוצמה (Chen et al., 2010; Fergusson, McLeod, & Horwood, 2013; Hillberg et al., 2011; Lindert et al., 2014). מחקרים אחדים איתרו הבדלים נקודתיים. לדוגמה, במחקרם של גל ועמיתיו (2010) נמצא כי גברים שנפגעו מינית בילדותם הפגינו רמות גבוהות יותר של חרדה לעומת נשים שנפגעו מינית בילדותן. במחקרם של צ'אנדי, בלום ורזניק (Chandy,

Blum, & Resnick, 1997) נמצא שגברים נפגעים נטו בכגרותם ליותר התנהגות מינית מסכנת מאשר נשים נפגעות מינית.

נתח רחב מספרות המחקר בתחום עוסק בגורמים המתווכים בין פגיעות מיניות בילדות לבין השלכות שליליות בילדות ובכגרות. בין גורמים אלו: מאפייני הפגיעה וחומרתה (לדוגמה: האם כללה גם פגיעה פיזית, האם כללה חדירה, האם היה יותר מפוגע אחד, כמה זמן נמשכה ובאיזו תכיפות), גיל הילד הנפגע, מינו, סגנון התמודדותו עם הפגיעה, היחשפות לפגיעות נוספות בהמשך החיים, וכן גורמים הקשורים בתגובות של הסביבה לחשיפת הפגיעה (כגון הורים או קבוצת השווים) (Das, & Otis 2016; Easton, Cooney, O'Leary, Zhang, & Hua, 2011; Tyler, 2002). במחקרו של איסטון (Easton, 2011) נמצא כי ככל שהנפגע היה בוגר יותר בעת החשיפה, כך דיווח על יותר אשמה ופחד ועל אי-שביעות רצון מיחסי מין בכגרותו. במחקר נוסף נמצא כי סגנון התמודדות נמנע תיווך את הקשר שבין הפגיעה המינית להופעתם של כעס, בעיות מיניות ותסמינים דיסוציאטיביים (Bal, Van Oost, Bourdeauhuij, & Crombez, 2003). במחקרו של מניגליו (Maniglio, 2013) נמצא קשר בין רמה נמוכה של תפקוד משפחתי לבין תסמינים של חרדה, ובמחקר אחר נמצא קשר בין רמת התמיכה האימהית (אמון ותמיכה רגשית) לבין רמת המצוקה הנפשית בכגרות בקרב בנים (Easton, 2013). מחקרים מצביעים גם על גורמים מתווכים חברתיים-כלכליים, ובכללם הקשר שבין עוני לפגיעות, ועל כך שילדים עניים פגיעים יותר לכל סוגי הפגיעות (Kim & Kim, 2008; Parton, 2005). באחד המחקרים נמצא כי ילדים שמשפחתם מרוויחה פחות מ-15 אלף דולר בשנה יש סיכוי גבוה פי 17 להיפגע מינית לעומת ילדים למשפחות שהכנסתן מעל 30 אלף דולר לשנה (US Department of Health, 1996). במחקר אחר נמצא קשר בין מגורים בשכונות עניות לבין פגיעות בילדים, ובכללן פגיעות מיניות (Drake & Pandey, 1996).

כד בבד עם מחקרים העוסקים בהשלכות הפגיעה המינית על נפגעים משני המינים, נחקרות גם ההשלכות הייחודיות על בנים נפגעים מינית. חלק מהמחקרים בתחום מבוססים על השוואה בין בנים שנפגעו מינית לבנים שלא נפגעו מינית בילדותם (Homma, Wang, Saewyc, & Kishor, 2012). אחרים משווים בין בנים ובנות נפגעים מינית (Chan et al., 2013; Haj-Yahia & Tamish, 2001). ממחקרים כמותניים עולה כי בטווח הארוך גברים שנפגעו מינית בילדותם עלולים לסבול מהשלכות נפשיות מרובות, והבולטות בהן דיכאון (Aosved, Long, & Voller, 2011; Peterson, Voller, Polusny, & Murdoch, 2011), חרדה (Choudhary, Smith, & Bossarte, 2012) נטיות וניסיונות אוכדניים (Masho & Anderson, 2009; Peterson et al., 2011), הפרעה פוסט-טראומתית (Aosved et al., 2011), שימוש בחומרים ממכרים (Nayak, Lown, Bond, & Greenfield, 2012; Schraufnagel, Davis, George, & Norris, 2010) בתפקוד המיני (Dube et al., 2005; Peterson et al., 2011) והתנהגות מינית מסכנת

(Schraufnagel et al., 2010). אף כי נמצא קשר חיובי בין פגיעות מיניות להשלכות שהוזכרו, גודל האפקט במחקרים הללו משתנה ונע בין אפקט קטן לבינוני או גדול. על משמעות חוויית הפגיעה אפשר ללמוד ממחקרים איכותניים ובהם ראיונות עם גברים בוגרים שנפגעו בילדותם. במחקר שהתבסס על 14 ראיונות איכותניים עם שבעה גברים שנפגעו מינית בילדות (Sigurdardottir et al., 2012), מתארים המרוויינים כאב עמוק וכמעט בלתי נסבל שנתפס כמשפיע על כל חייהם בעקבות הפגיעה, כאב שאין ממנו מנוס. הם מתארים את עצמם חיים בניסיון מתמיד, שורף ומכלה, למדר את חוויית הפגיעה מתוך חייהם. בזמן הפגיעה חשו המרוויינים זעם אדיר או פחד, ורובם הצליחו לשאת את הפגיעה באמצעות דיסוציאציה, שאפשרה להם להתנתק מגופם בזמן שהתרחשה. אחד הנפגעים תיאר כיצד הוא זוכר את עצמו נכנס לתוך המיטה, ובד בבד זוכר את עצמו בקצה השני של החדר, מתבונן באירוע כמו צלם שרואה את הכול מלמעלה. נפגע אחר תיאר כיצד היה חייב לנתק את עצמו מעצמו, וכמה טובה הייתה התחושה שהדבר מאפשר לנפשו להפסיק להיפגע.

הנפגעים תיארו את ילדותם בצל הפגיעה כקשה ביותר. הם סיפרו שסבלו מבריונות, מקשיי למידה ומבעיות התנהגות. אחד הנפגעים סיפר שהפסיק לתפקד בבית הספר עד כדי כך שלא היה מסוגל לרכוש מיומנויות קריאה וכתובה. הוא תיאר את עצמו כאנאלפבית עד גיל 20 כשהחל טיפול (Sigurdardottir et al., 2012). במחקר אחר תיארו המשתתפים חוויה קשה של בדידות. חוויית הפגיעה גרמה להם לחוש שונים מבני גילם. הם חשו שאינם יכולים לחלוק עם קבוצת השווים את שעובר עליהם, ועל כן עשו מאמצים להתרחק מקשרים חברתיים (Lisak, 1994).

השלכות הפגיעה הופיעו על פני השטח מיד לאחר הפגיעה או שנים רבות לאחר מכן, כשהתפתחו לתסמינים או להפרעה פוסט־טראומתית מורכבת. הנפגעים תיארו את חוויותיהם בבגרותם כבעלי דחף להרס עצמי, להתנהגות פוגענית ולמחשבות אובדניות. לעיתים הופתעו מכך שהצליחו לשרוד למרות הדחפים הללו. חלקם הקדישו זמן רב לתכנון התאבדות. אחד הנפגעים סיפר כיצד חשב לעיתים קרובות להרוג את עצמו ואת הפוגע בו, וכי לעיתים קרובות כיוון אקדח לראש הפוגע בזמן שהפוגע ישן, אך לא היה מסוגל ללחוץ על ההדק (Sigurdardottir et al., 2012).

גברים נפגעים תיארו כעס אדיר ועצום שמלווה אותם, זעם נורא עד כדי שאיפות הרג (Lisak, 1994; Sigurdardottir et al., 2012). הם תיארו גם פחד משתק וחוסר אונים עצום, בושה, השפלה, ביזוי, וייאוש (לוי, 2011). הם תיארו קשיים ניכרים ביחסיהם האינטימיים: הם מתקשים לבטוח, לפתח ולשמר מערכות יחסים, וגם מגלים קשיים בתפקוד המיני (Sigurdardottir et al., 2012). הנפגעים תיארו גם השלכות שליליות על הקשרים עם ילדיהם: קושי ליצור קשר רגשי עם ילדיהם, חוויית אבהות שמעוררת את זיכרונות הפגיעה, וחשש כי ילדיהם יהפכו לפוגעים מינית אף הם (Nelson, 2009; Sigurdardottir et al., 2012). משתתף באחד המחקרים אמר שלא היה

מסוגל להרשות לבתו לרכב על אופניה, בשל החשש שבכל מקום שתרכב אליו, היא עלולה להיפגע מינית (Price-Robertson, 2012).

יש לציין כי מרואיינים הדגישו את הקושי האדיר לחיות תוך שמירת דבר הפגיעה בסוד ועד כמה מזיק הדבר לבריאותם הנפשית והפיזית. במקביל הם תיארו כיצד היכולת לחשוף את הפגיעה בפני אדם אחר הביאה להקלה (Sigurdardottir et al., 2012). במחקר אחר נמצא שהיכולת להבין את הפגיעה, לצקת בה היגיון ולהטיל את האחריות לפגיעה על הפוגע, הביאו לרמות גבוהות יותר של צמיחה פוסט-טראומטית (Easton et al., 2013). הדבר מעלה שאלות מהותיות על משמעותה של החשיפה עבור גברים נפגעים מינית.

סוגיות מרכזיות בהסתרה ובחשיפה של פגיעה מינית בבנים

חשיפת פגיעה מינית משמעה לספר לאדם אחר על פגיעה מינית באופן פורמלי או לא פורמלי, מתוך יוזמה אישית או בעקבת הזמנה של אדם אחר לספר. חשיפת פגיעה מינית היא תהליך מורכב ומתמשך, המתעצב לאורך כל החיים (Draucker & Martsof, 2008). בין אם הילד חשף בילדותו את הפגיעה ובין אם לא חשף, כבגרות ממתינה לו התמודדות חדשה עם נושא החשיפה, שכן היא מזמנת קשרים בין-אישיים וסביבות חיים חדשות (כגון שינוי מקום מגורים, סביבת מקום עבודה, קשר עם בני זוג וילדים) (Tener & Murphy, 2014). מחקרים רבים מצביעים על כך שנפגעים מינית נוטים שלא לספר לעולם את סיפורם או לדחות את החשיפה שנים רבות (Hébert, Tourigny, Cyr., 2004; McDuff, & Joly, 2009; Jonzon & Lindblad, 2004). ממצאי סקירה עדכנית שנערכה בנושא מלמדים שכרבע מהנפגעים אינם חושפים את דבר הפגיעה (דיווחו על הפגיעה לראשונה במסגרת המחקר); כרבע חושפים במהלך החודש הראשון שלאחר הפגיעה, והאחרים, כמחצית, דוחים את החשיפה בשנה לפחות (McElvaney, 2013).

הספרות מציעה כמה גישות תיאורטיות שמסבירות את הנטייה לחשוף את הפגיעה לעומת הנטייה להימנע או לדחות את החשיפה. אחת מהן היא תיאוריות החליפין החברתי (social exchange theory) היוצאת מתוך ההנחה שלאדם יכולת בחירה בין אפשרויות העומדות לפניו בסיטואציות חברתיות. כל אפשרות טומנת בחובה תגמולים ועלויות, והמטרה של האדם היא להביא למינימום עלויות ולמקסימום תגמולים. על פי תיאוריה זו, ילד נפגע מינית אשר חושף את דבר הפגיעה, מונע מכמה מוטיבציות, ובכללן רצון להפסיק את הפגיעה, להפחית את ההשלכות הקשות הכרוכות בה, להפסיק את דריכות היתר, להפחית את האנרגיה הנפשית המרובה הנדרשת כדי לשמור את הסוד, ועוד (Kelly & McKillop, 1996; Vogel & Wester, 2003).

לעומת זאת, מחקרים אודות חשיפות של נפגעי התעללות העלו כי החשיפה יכולה להוביל להשלכות שליליות, כמו האשמת הנפגע, אי־תמיכה, פגיעה חוזרת, והחרפת התסמינים הקשורים בפגיעה (Paine & Baxter & Montgomery, 1996; Arata, 1998; Hansen, 2002; Smith et al., 2000). כמו כן נפגעים עשויים להימנע מחשיפה אם הם חשים כי היא יכולה להוביל לאיבוד שליטה, לתגובות שליליות ולהשלכות שליליות על חייהם. על פי תיאוריית החליפין, הפרט הנפגע יאמוד את ההקשר המצבי שבו הוא נמצא ויחשף בהתאם לסיכונים וליתרונות כפי שהוא תופס אותם (Omarzu, 2000). זוּוּרִית ראייה זו מחזקת את הטענה כי חשיפה אינה אירוע חד־פעמי, אלא תהליך מידתי זהיר (Alaggia, 2005).

תיאוריה נוספת העשויה להסביר את תהליך החשיפה היא התיאוריה הפונקציונלית (Derlega & Grzelak, 1979), שלפיה אנשים נחשפים כדי להשיג פונקציות בסיסיות כמו ביטוי עצמי, תיקוף חברתי, פיתוח קשרים, הבהרה עצמית (self clarification) ושליטה חברתית. חשיפה היא למעשה התנהגות אסטרטגית טבעית, ואנשים משתמשים בה כדי להשפיע ולפעול על סביבתם החברתית. משך החשיפה ותוכנה עשויים להשתנות אסטרטגית בהתאם לתנאים החברתיים ולמטרות החשיפה.

גוף ידע נרחב בספרות עוסק בגורמים המעכבים והמעודדים חשיפה של ילדים ובוגרים שנפגעו מינית בילדותם, החל מגורמים אישיים ובין־אישיים, וכלה בתפיסות ובנורמות חברתיות תרבותיות, ומטרת הסקירה להביא את המרכזיים בהם. במישור האישי יש גורמים מעכבי חשיפה הכוללים אשמה ובושה (Crisma, Bascelli, Paci, & Romito, 2004), קשיים בהבנה ובתפיסה כי אכן חוו פגיעה (Schaeffer, Leventhal, & Asnes, 2011), תסמינים דיסוציאטיביים והפרעת דחק פוסט־טראומתית האופייניות לילדים נפגעים מינית בעקבות הפגיעה, ואשר נמצאו מקשים על חשיפה (Priebe & Svedin, 2008). במישור הבין־אישי, בין הגורמים המעכבים, חשש של הנפגע לספר; בגלל פחד מהפוגע, לעיתים בעקבות איומים של הפוגע; העדר הזדמנות הולמת לספר; חשש מתגובת ההורים (Hershkovitz, Lanes, & Lamb, 2007) וחרדה עמוקה ממה שעלול לקרות למשפחתם בעקבות החשיפה (Schaeffer et al., 2011), בייחוד אם הפוגע הוא בן משפחה (Jensen, Gulbrandsen, Mossige, Reichelt, & Tjersland, 2005; Lyon, Ahern, Malloy, & Quas, 2010). לדוגמה: מחקר כמותני שניתח 218 מקרים מתועדים של ילדים בני 2–16 שנפגעו פגיעה מינית, מהם 77% בנות ו־33% בנים (Goodman-Brown, Edelstein, Goodman, Jones, & Gordon, 2003), מצא כי הגורמים העיקריים שעכבו את החשיפה היו פחד מתוצאות שליליות עבור הילד עצמו, פחד מתוצאות שליליות עבור היקרים לו, ופחד מתוצאות שליליות עבור הפוגע.

ספרות המחקר מתחקה גם אחר גורמים המעודדים ילדים לחשוף את הפגיעה המינית. נמצא כי אלו כוללים שאלות ישירות אודות הפגיעה (Malloy, Brubacher, & Lamb, 2011; Schaeffer et al., 2011), גישה לדמויות תומכות מחוץ למשפחה ובתוכה,

שיכולות להקשיב לסיפור הפגיעה, להאמין בו ולתמוך בנפגעים (Leclerc & Wortley, 2015; Lippert, Cross, Jones, & Walsh, 2008; Priebe & Svedin, 2008; Ungar, 2009), וגם תוכניות מניעה וגישה למנגנוני דיווח אנונימיים (Ungar et al., 2009). גורם מעודד נוסף הוא אירועי חשיפה תקשורתית של ידוענים על פגיעות שחוו (Alaggia & Mishna, 2014; Hunter, 2009). אלה מביאות אחריהן גלים גדולים של חשיפה. גם רצון להגן על אחרים (כמו בני משפחה צעירים שעלולים להיפגע מידי אותו פוגע) נמצא גורם מעודד חשיפה (Gagnier & Collin-Vézina, 2016).

אשר להבדלים בין נשים וגברים בשכיחות החשיפה, הספרות מלמדת שנפגעים בנים נוטים פחות לחשוף את הפגיעה מאשר בנות נפגעות. במחקר שהשווה בין בנים לבנות (O'Leary & Barber, 2008) נמצא כי לעומת 63% מהבנות, רק 26% מהבנים סיפרו על הפגיעה המינית קרוב להתרחשותה. במחקר שהתבסס על דגימת נוחות של 733 סטודנטים בארצות-הברית (71% נשים, 29% גברים), שנפגעו מינית בילדותם, נמצא כי גברים נטו לחשוף פחות מנשים את הפגיעה בהם, וכן זכו לפחות תגובות חיוביות בעקבות החשיפה מנשים (Ullman & Filipas, 2005). מחקר ערכני אודות גברים נפגעים מינית (Easton, 2013) מצא כי גברים חשפו את הפגיעה לראשונה לאחר 21 שנים בממוצע, ושוחחו לראשונה על הפגיעה באופן משמעותי לאחר 28 שנים. פגיעה מינית בידי בן משפחה וגיל בוגר יותר של הנפגע בעת הפגיעה היו גורמים שהקטינו את הנטייה להיחשף. מרבית הגברים שחשפו את דבר הפגיעה בתקופת הילדות לא זכו לתגובה תומכת או מגינה. נראה כי בנים נפגעים מתמודדים עם דילמות ייחודיות בעת חשיפה, בייחוד דילמות הנוגעות לתפיסות חברתיות אודות גבריות ומגדר (Alaggia, 2005).

סוגיית המגדר והנטייה המינית של גברים נפגעים

אחת הסוגיות שנדונות בספרות היא ערעור ובלבול של הזהות המינית של גברים שנפגעו מינית מידי גברים. מחקרו של ליסק (Lisak, 1994) העלה את חששם של גברים נפגעים שעצם חשיפת פגיעתם מידי גברים תתפרש כנטייה מינית הומוסקסואלית. הם הניחו שזו הסיבה לכך שהפוגע 'בחר' בהם. תופעות פיזיולוגיות בלתי נשלטות כמו גירוי מיני, זקפה ושפיכה גרמו לבלבול וללבטים קשים לגבי האוריינטציה המינית (לוי, 2003). אחד המשתתפים במחקר של דראוקר ומרטסולף (Draucker & Martsof, 2008) תיאר את הבלבול הגדול ביחס לאחריות על הפגיעה: "אני רציתי בזה. אני מתכוון שאני נשארתי שם. נתתי לזה לקרות, זה הרגיש טוב. אפילו שזה הרגיש לא נכון, אתה יודע, כשגמרתי הרגשתי נהדר. אבל אחר כך הרגשתי בחילה".

עניין אחר הנפוץ אצל גברים הוא הדיסוננס בין הגבריות לקורבנות. הזהות המגדרית מתעצבת על פי מציאות חברתית שיש בה דיכוטומיה חדה בין גבריות לנשיות (האן, 2015). גברים נפגעים מינית חשים שפגיעה מינית בהם סותרת את ההגדרות הנורמטיביות של 'גבריות ראויה' (Dorahy & Clearwater, 2012), וכי לו היו נוהגים כ'גברים אמתיים' לא היו נפגעים (Draucker & Martsof, 2008; Paine & Hansen, 2002). החברה מצפה מגברים שיהיו דומיננטיים, חזקים ואף אגרסיביים (Aleggia, 2010; Andersen, 2013), ואילו היותם נפגעים מינית מתייגת אותם, בתפיסתם, כקורבנות פסיביים (Price-Robertson, 2012). כך מהווה הפגיעה המינית מקור לבושה גדולה, להאשמה עצמית ולתחושת כישלון בגבריותם, כיוון שלא היו חזקים מספיק לעצור את הפגיעה בעת שהתרחשה (Andresen, 2013; Dorahy & Clearwater, 2012; Easton, 2013). הם חוששים כי חשיפה תביא לגינוי חברתי (Gagnier & Collin-Vézina, 2016).

גם מחקר כמותני שכלל סקר אינטרנטי בקרב 460 גברים בארצות-הברית, ובחן מחסומים בפני חשיפת פגיעה מינית, מצא כי אחד המחסומים העיקריים היה תפיסת חברתיות אודות גבריות. המשתתפים חשו שהיה עליהם להיות חזקים וכי הפגיעה בהם סותרת את גבריותם. הם חששו שחשיפת הפגיעה תתייג אותם כחלשים ופגיעים, בעוד שעליהם, כגברים, להפגין חזות חזקה ועמידה. הם אף חששו פן החשיפה תוביל לפרץ של רגשות חזקים, שאף הוא סותר את הדמות הגברית הרצויה הדורשת איפוק (Easton, Saltzman, & Willis, 2014).

אלמנט נוסף בסוגיית הקושי בחשיפה זו הוא תופעת הבנים שנפגעים מידי נשים (Lisak, 1994; Paine & Hansen, 2002; Williams, Wyatt, Resell, Peterson, & Asuan-O'Brien, 2004) והנטייה של החברה לא להאמין, או להמעט בערך היחסים האלה ואף להללם. אחד הטיפוסים של נשים פוגעות מינית מכונה בספרות 'המאהבת'. במצב זה יש הבנייה של הפגיעה המינית כ'מערכת יחסים רומנטית' (Deering & Mellor, 2011; Gavin, 2009; Hayes & Carpenter, 2010; Mathews, Matthews, & Speltz, 1989), כשיעור לגבריות, ואף כסמל סטטוס גברי. אחד הנפגעים סיפר כי לאחר שסיפר על היחסים המיניים שהיו לו עם אישה בילדותו, כינה אותו אחיו 'ממזר בר מזל' (Deering & Mellor, 2011).

סוגיית הנפגע שהופך לפוגע

בסקירה של מחקרים איכותניים (Price-Robertson, 2012) נמצא שכאשר גברים נפגעים נשאלים לסיבות הימנעותם מחשיפת הפגיעה, הם אומרים שחששו שאם יחשפו

את דבר פגיעתם תניח החברה שהם עצמם יהפכו לפוגעים מינית (Price-Robertson, 2012). אחד הנפגעים סיפר כיצד מודעותו לשיח החברתי אודות הנפגע שיהפוך לפוגע מינית מנע ממנו לחשוף את הפגיעה המינית שעבר:

אני זוכר ששמעתי על ילדים שהופכים להיות מתעללים. הסטריאוטיפ הזה הפחיד אותי כי חשבתי שאם אני אחשוף ואגיד שמישהו התעלל בי זה יהיה בדיוק אותו דבר כאילו שאני אגיד שאני מתעלל מינית. לא רציתי שישפטו אותי.
(Price-Robertson, 2012, p. 134)

גבר אחר, שהיה בתהליך של גירושין, חשש שאם יחשוף את העובדה שנפגע מינית בילדותו ואשתו תגלה זאת, היא תעשה בכך שימוש בבית המשפט ותצביע עליו כגורם סיכון לילדיו (Nelson, 2009). באופן דומה נמצא כי העמדה הסטריאוטיפית לגבי הנפגע שהופך לפוגע הביאה לכך שהגברים הנפגעים חששו לשהות עם ילדיהם, מחשש שהם נושאים עימם נטייה מושרשת לפגוע בילדים (Denov, 2004; Nelson, 2009). אומנם מחקרים מראים כי פגיעה מינית בילדות מגדילה את הסיכון למעורבות בפוגענות מינית בהמשך החיים, אך חשוב להדגיש כי לא כל הנפגעים פוגעים באחרים (Jespersen, Lalumière, & Seto, 2009; Thomas & Fremouw, 2009; Widom & Ames, 1994). לצד זה, מחקרים מראים שכוחות גבוהה יותר של פוגענות מינית בקרב נפגעים מינית בילדות, לעומת מי שלא נפגעו (Hibbard & Hartman, 1992; Inderbitzen-Pisaruk, Shawchuck, & Hoier, 1992; Wells, McCann, Adams, Voris, & Dahl, 1997). במחקר אחר נמצא כי כשליש מהגברים המטופלים כפוגעים, מספרים כי נפגעו מינית בילדות (Fortney, Levenson, Brannon, & Baker, 2007). כמה גורמים מתווכים בין פגיעה מינית בילדות לפוגענות מינית בבגרות: אישיים, בין-אישיים וגורמי הפגיעה עצמה. בין הגורמים האישיים שנמצאו מתווכים בין פגיעה לפוגענות: גיל מבוגר יותר בעת הפגיעה המינית בילדות (Hershkowitz, 2014) והתמודדות עם הפרעת נפש (Vizard, Hickey, French, & McCrory, 2007); בין הגורמים הבין-אישיים: משפחת מוצא עם משאבים משפחתיים נמוכים או משפחה חד-הורית (Hershkowitz, 2014; Friedrich et al., 1992; Hummel, Thomke, Oldenburger, & Specht, 2000). כמו כן נמצא כי ילדים אשר נפגעו מינית מידי אדם קרוב כמו הורה, קרוב משפחה או חבר, היו בעלי סיכון מוגבר להפוך לפוגעים, לעומת ילדים שנפגעו מידי תוקף שאינו קרוב (Cosentino, Meyer-Bahlburg, Alpert, Weinberg, & Gaines, 1995; Friedrich, Davies, Feher, & Wright, 2003; Friedrich et al., 2001; Friedrich et al., 1992; Hershkowitz, 2014; Kendall-Tackett, Williams, & Finkelhor, 2001). אשר לגורמים מתווכים הקשורים למאפייני הפגיעה עצמה, נמצא כי ילדים שחוו פגיעה חמורה וממושכת הכוללת חדירה ואלמות היו אף הם בסיכוי גבוה יותר לפוגענות (Burton, Miller & Tai Shill, 2002; Hershkowitz, 2014).

פגיעות מיניות בבנים בהקשרים תרבותיים

אף כי לא נמצאו הוכחות מחקריות חד-משמעיות לאופן שבו תרבות מקרינה על פגיעות מיניות בבנים, הספרות מציעה שלושה נתיבי השפעה אפשריים (Kenny & McEachern, 2000). הנתיב הראשון הוא נורמות ואמונות תרבותיות שעשויות לתרום לאקלים משפחתי המאפשר קרקע נוחה יותר לפגיעה בילדים, כגון נורמות שבהן הילד מצופה לציית באופן מוחלט למבוגר. הנתיב השני הוא נורמות העשויות לעודד או לאסור חשיפה של פגיעות מיניות, לדוגמה כאשר בנים נפגעים משתייכים לתרבות המגנה יחסים חד-מיניים, או תרבות שבה דיבור על כל מה שקשור במין ומיניות הוא טאבו. הנתיב השלישי הוא נורמות שעשויות לעודד או לעכב קבלת עזרה מקצועית וסיוע נפשי. לדוגמה, השתייכות לקבוצה מיעוט אתני שחשה אי אמון כלפי אנשי מקצוע מקבוצת הרוב.

במאמר קליני הדין בטיפול בילדים נפגעים מינית מהמגזר החרדי (בן מאיר ולבכי, 2010) מתארות המחברות כמה נורמות דתיות וחברתיות המקשות על תהליך החשיפה, ואשר רלוונטיות לשני המינים: (1) החשש פן חשיפה תפגע בעתידו של הנפגע ובעתיד המשפחה כולה, לדוגמה, במציאת שידוך; (2) ערכי צניעות שאינם מאפשרים רכישת מידע אודות נושאים הקשורים במין ובהקשרים מיניים, כגון הקפדה על אי-שימוש במילים מפורשות לתיאור איברי מין והצורך להשתמש במילים שאינן מפורשות, כמו "הוא נגע בי במקומות של הקטנים והגדולים", מקשים על הילד הנפגע לספר, ודורשים מאנשי המקצוע להיות רגישים לשפתו הייחודית; (3) המחברות טוענות שהציווי ההלכתי החמור שלא לדבר סרה בזולת אף הוא מכשול בחשיפה. לשון הרע, לדבריהן, נתפסת כעבירה חמורה, והילד מתקשה להבין את גבולות האיסור ועלול להחיל בו גם את הדיווח על הפגיעה שחווה. כך, מציינות המחברות, לצד אשמה, פחד ובושה, שהן תגובות מעכבות חשיפה הנפוצות אצל ילדים נפגעים מינית בכלל, ילדים מהמגזר החרדי נאלצים לחוות גם את האיסור ההלכתי והחשש מפני עבירה.

במחקר על החברה הערבית, שהתבסס על ניתוח איכותני של סיכומים קליניים של 35 משפחות או יחידים ערבים-פלסטינים שהגיעו לטיפול בעקבות פגיעה מינית בילדים, בחנה אבו באקר (Abu-Baker, 2013) את תגובות המשפחה לפגיעה מינית בילדיה. מתוך הדיווחים מצטיירים מחסומים בפני חשיפה שיש בהם דמיון רב למחסומים המאפיינים את המגזר החרדי, ביניהם העדר חינוך למיניות בריאה וקישור בין פגיעות מיניות לבושה עמוקה. עוד היא מתארת רגישות גבוהה מאוד של המשפחות הערביות-פלסטיניות לשמן הטוב ולשמירת המוניטין שלהן, מה שגורם להן לעיתים למסגר את הפגיעה כסוד משפחתי, ומונע מהן לחפש מקורות תמיכה מחוץ למשפחה לאחר החשיפה. הפגיעה, היא מציינת, מסוכנת לכבוד הפוגע, לכבוד הנפגע

ולכבוד המשפחות של שני הצדדים, שכן בחברה הערבית המשפחה היא היחידה הבסיסית, ולפי החברות שעוברים בני המשפחה – הרווחה הפסיכולוגית של המשפחה קודמת לרווחה של הפרט. הפגיעה המינית בחברה הערבית נתפסת כפשע נגד החברה כקולקטיב ולא כפשע נגד הנפגע.

חאג'י-יחיא ותמיש (Haj-Yahia & Tamish, 2001) במחקרם על סטודנטים לתואר ראשון הלומדים בשטחי הרשות הפלסטינית, מציינים כי החברה הערבית נושאת עימה מאפיינים פטריארכליים, ויש ציפייה מהילדים, מהנערים ומהגברים להפגין סמכות, אקטיביות וכוח, ולא לאפשר לאיש לנצל אותם. בנים נפגעי ניצול מיני עלולים להיתפס כחלשים וחסרי גבריות.

יש לציין כי גם בחברה הערבית וגם בחברה החרדית מבקשים חוקרים ואנשי מקצוע לשים לב גם להקשר הפוליטי. היחס של מגזרים אלו לרשויות מתאפיין לעיתים קרובות באי-אמון, ולעיתים קרובות הם חשים כי הטיפול בהם אינו מתבצע מתוך אמפתיה או הבנה לצרכיה הייחודיים של האוכלוסייה, וכי הוא חסר רגישות תרבותית מהותית (אבו-עובייד, 2015; Al-Krenawi, Graham, & Kanat-Maymon, 2009).

דיון ומסקנות

תופעת הבנים הנפגעים מינית אינה חבויה ומושתקת כבעבר, אך עדיין אינה זוכה להתייחסות מספקת, מעמיקה ומורכבת בספרות המחקר. אומנם אפשר למצוא קווי דמיון מרובים בין בנים נפגעים מינית לבנות נפגעות מינית, אך המאמר הנוכחי מבקש לתת נראות למאפיינים ייחודיים שיש בהם כדי להקדין על חוויותיהם של בנים נפגעים, המשפיעים על סוגיות הקשורות להתערבות. הדבר מתעצם לנוכח ממצאי מחקרים בארץ המצביעים על שכיחות זהה של פגיעה מינית בבנים ובבנות במגזר היהודי, וגבוהה אף יותר לגבי בנים במגזר הערבי. השלכות הפגיעה בבנות הן חמורות, אך הספרות מתארת תמונה קשה ביותר של בנים נפגעים והשלכות שליליות של הפגיעה המקיפות את כל תחומי החיים וניכרות בילדות ובגרות. הסתרת הפגיעה המינית נפוצה ביותר שכן למרבה הצער תהליך החשיפה טומן בתוכו הפסדים רבים, וחלק ניכר מהנפגעים חוששים, בצדק, לספר את סיפורם. שתי סוגיות ייחודיות מקרינות במיוחד על תהליך החשיפה של בנים: סוגיות הקשורות לנטייה המינית ולאוריינטציה המגדרית, וסוגיית הנפגע שנתפס כמי שבהכרח יהפוך גם לפוגע. נורמות ואמונות תרבותיות עשויות להעמיק ולהעצים את הקשיים הללו, לדוגמה, בחברות שבהן טובת המשפחה קודמת לטובת הנפגע היחיד, או באמונות דתיות ששמות במרכז נורמות של ציות ואמונה קשיחה בסמכויות רוחניות (פיאמנטה, 2015).

- יש כמה מגבלות מרכזיות בספרות המחקר שנסקרה אודות גברים נפגעים מינית: נראה כי מרבית הספרות מבוססת על מתודות איכותניות, לעיתים על מדגמים קטנים מאוד, בני פחות מעשרה משתתפים (ייתכן שהדבר נובע מהקושי לגייס משתתפים, כיוון שאוכלוסייה זו מתאפיינת במיעוט חשיפה).
- (2) במחקרים כאלה לעיתים אין קבוצת ביקורת, כגון גברים נפגעים לעומת נשים נפגעות.
- (3) מגבלה חשובה היא שאין אחידות בהגדרת פגיעה מינית: זו מגבלה מהותית, כיוון שיש הגדרות שכוללות גם פגיעה מינית ללא מגע (דיבור מיני, חשיפה לפורנוגרפיה ועוד) ויש הגדרות של פגיעה מינית העוסקות רק בפגיעה שיש בה מגע.
- (4) הספרות כמעט אינה עוסקת בבנים נפגעים מינית בהקשרים תרבותיים שונים: בני חברות דתיות, בני מיעוטים וקבוצות אתניות שונות.
- (5) מרבית המחקרים העוסקים בחשיפה של גברים נפגעים מינית בוחרים משתתפים שנעזרו בארגונים פורמליים במהלך החשיפה ולאחריה. אין מחקרים על גברים שלא נעזרו ועל חוויותיהם (Gagnier & Collin-Vézina, 2016).
- (6) מרבית המחקרים מתמקדים בחוויות רטרופקטיביות של גברים שנפגעו בילדותם, ולא בבנים נפגעים בסמוך לפגיעה.
- (7) מרבית המחקרים ממוקדים בהשלכות הפגיעה המינית על חייהם של גברים נפגעים ועל תהליך החשיפה. אין כמעט מחקרים שמתארים את הדינמיקה המורכבת בין הנפגעים לבין הפוגעים. לעיתים נוצר רושם מסולף שפגיעות מיניות בגברים כוללות אך ורק אלמנטים של כוח וכפייה; אך חוויית היחסים בין הפוגע לנפגע עשויה להיות מורכבת הרבה יותר. לדוגמה, במחקרו של סנדפורט (Sandfort, 1983) על יחסים מיניים של ילדים ומתבגרים עם גברים מבוגרים, תיארו המשתתפים כיצד העדר מקורות תמיכה במשפחתם הביא לכך שאותם גברים היו עבורם התחליף היחיד למשפחה תומכת ולדמויות הוריות.

אם כן, יש מקום למחקרים עתידיים בקנה מידה גדול יותר, שיכללו מדגמים רחבי היקף, ומחקרי אורך שיאפשרו להבין כיצד מתעצבת חוויית הפגיעה והחשיפה לאורך זמן ולפי אילו משתנים (Easton et al., 2014). שימוש במתודולוגיה של שיטות מעורבות בחקר בנים נפגעים מינית יאפשר נראות לסיפוריהם וגם יכולת הכללה גבוהה (Gagnier & Collin-Vézina, 2016). כדאי לערוך מחקרים שיבחנו את האפקטיביות של טיפול בבנים נפגעים מינית ויתחקו אחר התערבויות המאפשרות חשיפה מוקדמת של פגיעה בבנים. כדאי לערוך גם מחקר שיתמקד בחוויית היחסים בין הגברים הנפגעים לפוגעים, וכן בנפגעים מהקשרים תרבותיים ייחודיים.

השלכות על הפרקטיקה

מן הסוגיות המרכזיות שעלו במאמר הנוכחי על פגיעות מיניות בבנים, אפשר לגזור כמה דגשים חשובים לפרקטיקה של העבודה הסוציאלית בהתערבות עם גברים נפגעים

מינית. ראשית, חשוב להדגיש שעבודה עם גברים נפגעים מינית היא מורכבת, מסועפת ומצריכה הכשרה ייחודית וממוקדת של אנשי מקצוע ייעודיים (Easton, 2013; Valente, 2005). אחת ההמלצות בספרות היא שעובדים סוציאליים יאמצו בעת הטיפול בבנים נפגעים את גישת "lifespan", שרואה בפגיעה המינית ובחשיפה לא אירוע חד-פעמי הקורה בילדות אלא התרחשות מורכבת הנפרשת לכל אורך החיים (Easton, 2011), בייחוד לנוכח הנטייה של גברים נפגעים להימנע מחשיפה או לדחותה, וכן לחוות תגובות חברתיות מורכבות וקשות במהלכה (Easton, 2013). מודל נוסף שמוצע בספרות הוא המודל הטיפולי הרב-שלבי בפגיעה מינית בגברים (SAM – Sexual Abuse of Male) אשר מנחה את אנשי המקצוע בעבודה עם גברים נפגעים מינית תוך הכרה בפגיעה, מתן משמעות לפגיעה ויצירת תוכנית טיפולית ממוקדת מטרה (Spiegel, 2013).

עובדים סוציאליים בכל תחום התמחות צריכים לדעת כי שכיחות הפגיעות המיניות בבנים גבוהה, ולהיות מסוגלים לשמוע נרטיבים של פגיעות מיניות בילדות של לקוחותיהם (Gagnier & Collin-Vézina, 2016). על העובדים הסוציאליים ליצור 'מרחב חשיפה' שבמסגרתה יוכלו לשאול את לקוחותיהם ישירות על פגיעה אפשרית שקרתה להם וליצור מרחב טיפולי שיהיה בו מקום לעבד טראומה ומצוקה נפשית (Hershkowitz et al., 2007; Jensen et al., 2005). הדבר חשוב ביותר כי נפגעים מדווחים שגורמים שעודדו אותם לחשוף כללו שאלה ישירה אודות פגיעה אפשרית שחוו (איזיקוביץ ולבוזיל, 2014). לטענת מקאלווי (McElvaney, 2015), השאלה אינה מוכרחה להיות ספציפית על פגיעה מינית אלא כללית על מצוקה שהילד חש, שאלה שמתחקה אחר מצבו הנפשי ומאפשרת לו מרחב לשתף. איסטון ועמיתיו (Easton et al., 2014) מציעים, כי לנוכח הגורמים הרבים המעכבים חשיפה אצל גברים, וביניהם סטיגמות חברתיות רבות, כדאי לקדם מודעות ציבורית לשכיחות התופעה של בנים נפגעים מינית. לדוגמה, הם מציעים קמפיינים בתקשורת שיעודדו בנים נפגעים לפנות לעזרה, ויאתגרו סטיגמות ותיוגים מגדריים אודות גבריות, קורבנות ופגיעות מיניות.

בהתערבות חשוב לשים לב להשלכות הקשות של פגיעה מינית על חיי הנפגעים. על עובדים סוציאליים לסייע לנפגעים להכיר בהשלכות ארוכות-טווח אפשריות של הפגיעה ולהתמודד עימן. יצירת קשר טיפולי מיטיב היא חיונית בסיוע לנפגעים להסיר המכשולים הקשורים בפחד, בבושה ובאשמה (Dorais, 2002). עובדים סוציאליים יכולים לעזור לנפגעים להבין את השפעת התגובות הסביבתיות הבלתי-מועילות על מצבם הנפשי, ולעזור לנפגעים להרחיב את מעגל התמיכה שלהם במידת הצורך (Easton, 2013).

לדברי אלגיה ומילינגטון (Alaggia & Millington, 2008), גברים נפגעים חוששים וחרדים שמא הפגיעה המינית תהפוך אותם ל'נשיים'. אנשי המקצוע צריכים להעביר

מסר לנפגעים, כי כל הילדים, מכל מגדר, מועדים לפגיעה. הדבר חשוב במיוחד במקרה של בנים שנפגעו מידי גברים. פגיעה מסוג זה מעלה תהיות על נטייתם המינית וחשש מפני גישות הומופוביות של הזולת. מטפלים צריכים להיות פתוחים לדון עם הנפגעים בסוגיות אלו באופן מקבל וללא שיפוט, והדבר מחייב גם הכרה כנה של המטפל בעמדותיו ובערכיו. בדומה, על עובדים סוציאליים לסייע לגברים נפגעים לראות כיצד חוויותיהם הובנו לנוכח ציפיות מסורתיות של גבריות ולסייע להם להתבונן בציפיות אלה בביקורתיות, לפרק ולהבנות מחדש את דימוי הגבריות שלהם והדימוי העצמי שלהם (Kia-Keating, Grossman, Sorsoli, & Epstein, 2005).

לבסוף, על המטפלים לזהות ולטפל בצרכים הייחודיים של אוכלוסיות מובחנות בתוך אוכלוסיית הנפגעים. חשוב לזכור ולהבין כי אוכלוסייה זו אינה הומוגנית, ויש בה תת-אוכלוסיות כמו נפגעים בקהילות סגורות, או נפגעים מינית בתוך המשפחה. אלה עשויים לחוות קשיים ייחודיים הדורשים עיבוד בטיפול (Easton, 2013).

פגיעה מינית היא תופעה חברתית שיש בה סטריאוטיפים וציפיות חברתיות רבות וסותרות (Tener & Eisikovits, 2015). יש להיזהר מפני תיוג גברים נפגעים מינית באופן חד-ממדי: כתוקפים פוטנציאליים מחד גיסא או כקורבנות חסרי אונים מאידך גיסא. אומנם פגיעה מינית היא אירוע בעל פוטנציאל טראומטי, אך אינה בהכרח טראומה, ולא כל הנפגעים יראו תסמינים שליליים לאחר שנפגעו, בטווח הקצר או הארוך (Kendall-Tackett, Williams, & Finkelhor, 1993). מחקרים מראים שיש נפגעים העמידים בפני השלכות הפגיעה (Marriott, Hamilton-Giachritsis, & Harrop, 2014). לדוגמה, נוסף על ההשלכות הקשות על האבהות של גברים נפגעים, שתוארו בסעיף קודם, מתוארים גם גברים נפגעים שמקנים לאבהותם משמעות של החלמה. אחד האבות במחקר של פרייס-רוברטסון (Price-Robertson, 2012) אמר שבהביטו על ילדיו הוא מסוגל לשנות את זווית הראייה שלו כלפי עצמו: "ואני אומר: הי זה אני, אם הייתי יכול לקחת צעד אחורה מההתעללות זה אני, אני כמו הילדים האלה, אני טוב, אני חיובי, אני יכול להאמין לעצמי, אני יכול לעשות דברים, אני יכול לחקור את העולם". באותו אופן יש לנקוט משנה זהירות גם כאשר חוקרים הקשרים תרבותיים, ולהימנע מתיוגים ומהכללות כלפי חברות ספציפיות, ומהבניית דמות ה"זר" המקלה עלינו כחברה לחוש כי פגיעות מיניות הן בחזקת האחר.

תגובה שהתפרסמה ברשת, לאחר כתבה על פגיעה מינית במגזר החרדי, יכולה לשמש דוגמה לסכנות הטמונות בהבלטת הקישור בין דת, תרבות ופגיעה מינית: "מדובר בחברה ארכאית ומפגרת שמגוננת על אנסיה ומשתיקה קורבנותיה" (שטרנבך ושוחט, 2015).

ולסיום, יש לחקור פגיעות מיניות בכלל ובבנים בפרט, גם בהקשר רחב יותר, פוליטי וכלכלי, רב-מערכתי ואקולוגי, כגון המציאות החברתית-כלכלית בישראל והשפעתה על חיי ילדיה.

מקורות

- אבו עובייד, מ. (2015). פגיעה בבנים באוכלוסייה המסורתית במגזר המוסלמי. הרצאה בכנס "סוגיות ייחודיות בהסתרה וחשיפה של פגיעות מיניות בבנים", מרכז טנא לטיפול בנפגעי אלימות מינית, מרכז רפואי ע"ש ברוך פדה, פורייה.
- איזיקוביץ, צ., בירין, י. וטנר, ד. (2014). פגיעה מינית של אימהות ונשים בילדים. ירושלים: משרד הרווחה והשירותים החברתיים.
- איזיקוביץ, צ. ולב-ויזל, ר. (2014). התעללות, הזנחה ואלימות כלפי ילדים ובני נוער בישראל: בין שכיחות לדיווח. אפידמיולוגיה של התעללות בילדים בקרב ילדים בישראל, לקט נתונים. המרכז לחקר החברה, אוניברסיטת חיפה.
- בן מאיר, ח. ולבבי, י. (2010). היבטים ייחודיים בטיפול בילדים נפגעי תקיפה מינית מהמגזר החרדי. חברה ורווחה ל (4-3), 475-453.
- גל, ג., לבב, י. וגרוס, ר. (2010). התעללות בילדים: שכיחות והשלכות ארוכות-טווח — ממצאים מסקר בריאות הנפש הלאומי. חברה ורווחה, ל (4-3), 376-359.
- האן, ע. (2015). "תהיה גבר ותשתוק": סוגיות על גבריות, מיניות וזהות מינית. הרצאה בכנס "סוגיות ייחודיות בהסתרה וחשיפה של פגיעות מיניות בבנים", מרכז טנא לטיפול בנפגעי אלימות מינית, מרכז רפואי ע"ש ברוך פדה, פורייה.
- לוי, ר. (5 באוקטובר, 2003). תקיפה מינית של גברים. <http://www.hebpsy.net/articles.asp?id=103>
- לוי, ר. (2011). סדקים במכל: השפעת טיפול בגברים שנפגעו ופגעו על המטפל. הצגה ביום העיון השנתי של איגוד הקרימינולוגים. www.hebpsy.net/files/3gTpk6n9Xk_wLfGmiJ6.doc
- פיאמנטה, י. (2015). שלושה אבות והאב הרביעי: על השיח הייחודי שבין הנפגע הדתי לאבותיו. הרצאה בכנס "סוגיות ייחודיות בהסתרה וחשיפה של פגיעות מיניות בבנים", מרכז טנא לטיפול בנפגעי אלימות מינית, מרכז רפואי ע"ש ברוך פדה, פורייה.
- שטרנבך, א. ושוהט, י. (22 ביוני, 2015). שקט, מטייחים. מקריבים את הנפגעים החרדים. <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4671103,00.html>
- Abu-Baker, K. (2013). Arab parents' reactions to child sexual abuse: A review of clinical records. *Journal of Child Sexual Abuse, 22*, 52-71. doi: 10.1080/10538712.2013.744378
- Alaggia, R. (2005). Disclosing the trauma of child sexual abuse: A gender analysis. *Journal of Loss and Trauma, 10*, 453-470. doi: 10.1080/15325020500193895
- Alaggia, R. (2010). An ecological analysis of child sexual abuse disclosure: Considerations for child and adolescent mental health. *Journal of the Canadian Academy of Child and Adolescent Psychiatry, 19*, 32-39.
- Alaggia, R., & Millington, G. (2008). Male child sexual abuse: A phenomenology of betrayal. *Clinical Social Work Journal, 36*, 265-275. doi: 10.1007/s10615-007-0144-y
- Alaggia, R., & Mishna, F. (2014). Self psychology and male child sexual abuse: Healing relational betrayal. *Clinical Social Work Journal, 42*, 41-48. doi: 10.1007/s10615-013-0453-2
- Al-Krenawi, A., Graham, J. R., & Kanat-Maymon, Y. (2009). Analysis of trauma exposure, symptomatology and functioning in Jewish Israeli and Palestinian adolescents. *The British Journal of Psychiatry, 195*, 427-432. doi:10.1192/bjp.bp.108.050393
- Andersen, T. H. (2013). Against the wind: Male victimization and the ideal of manliness. *Journal of Social Work, 13*, 231-247. doi: 10.1177/1468017311410002

- Aosved, A. C., Long, P. J., & Voller, E. K. (2011). Sexual revictimization and adjustment in college men. *Psychology of Men & Masculinity, 12*, 285–296. doi: 10.1037/a0020828
- Arata, C. M. (1998). To tell or not to tell: Current functioning of child sexual abuse survivors who disclosed their victimization. *Child Maltreatment, 3*, 63–71. doi: 10.1177/1077559598003001006
- Bal, S., Van Oost, P., De Bourdeaudhuij, I., & Crombez, G. (2003). Avoidant coping as a mediator between self-reported sexual abuse and stress-related symptoms in adolescents. *Child Abuse & Neglect, 27*, 883–897. doi: 10.1016/S0145-2134(03)00137-6
- Barth, J., Bermetz, L., Heim, E., Trelle, S., & Tonia, T. (2013). The current prevalence of child sexual abuse worldwide: A systematic review and meta-analysis. *International Journal of Public Health, 58*, 469–483. doi: 10.1007/s00038-012-0426-1
- Baxter, L. A., & Montgomery, B. M. (1996). *Relating: Dialogues and dialectics*. Guilford Press: NY.
- Burton, D. L., Miller, D. L., & Tai Shill, C. (2002). A social learning theory comparison of the sexual victimization of adolescent sexual offenders and nonsexual offending male delinquents. *Child Abuse & Neglect, 26*, 893–907. doi: 10.1016/S0145-2134(02)00360-5
- Chan, K. L., Yan, E., Brownridge, D. A., & Ip, P. (2013). Associating child sexual abuse with child victimization in China. *The Journal of Pediatrics, 162*, 1028–1034. doi: 10.1016/j.jpeds.2012.10.054
- Chandy, J. M., Blum, R. W., & Resnick, M. D. (1997). Sexually abused male adolescents: How vulnerable are they? *Journal of Child Sexual Abuse, 6*(2), 1–16. doi: 10.1300/J070v06n02_01
- Chen, L. P., Murad, M. H., Paras, M. L., Colbenson, K. M., Sattler, A. L., Goranson, E. N., ... & Zirakzadeh, A. (2010). Sexual abuse and lifetime diagnosis of psychiatric disorders: Systematic review and meta-analysis. *Mayo Clinic Proceedings, 85*, 618–629. doi: 10.4065/mcp.2009.0583
- Choudhary, E., Smith, M., & Bossarte, R. M. (2012). Depression, anxiety, and symptom profiles among female and male victims of sexual violence. *American Journal of Men's Health, 6*, 28–36. doi: 10.1177/1557988311414045
- Cosentino, C. E., Meyer-Bahlburg, H. F., Alpert, J. L., Weinberg, S. L., & Gaines, R. (1995). Sexual behavior problems and psychopathology symptoms in sexually abused girls. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry, 34*, 1033–1042. doi: 10.1097/00004583-199508000-00013
- Crisma, M., Bascelli, E., Paci, D., & Romito, P. (2004). Adolescents who experienced sexual abuse: Fears, needs and impediments to disclosure. *Child Abuse & Neglect, 28*, 1035–1048. doi: 10.1016/j.chiabu.2004.03.015
- Cummings, M., Berkowitz, S. J., & Scribano, P. V. (2012). Treatment of childhood sexual abuse: An updated review. *Current Psychiatry Reports, 14*, 599–607. doi: 10.1007/s11920-012-0316-5
- Das, A., & Otis, N. (2016). Sexual contact in childhood, revictimization, and lifetime sexual and psychological outcomes. *Archives of Sexual Behavior, 45*, 1117–1131. doi: 10.1007/s10508-015-0620-3
- Deering, R., & Mellor, D. (2011). An exploratory qualitative study of the self-reported impact

- of female-perpetrated childhood sexual abuse. *Journal of Child Sexual Abuse*, 20, 58–76. doi: 10.1080/10538712.2011.539964
- Denov, M. S. (2004). The long-term effects of child sexual abuse by female perpetrators: A qualitative study of male and female victims. *Journal of Interpersonal Violence*, 19, 1137–1156. doi: 10.1177/08862605042690
- Derlega, V. J., & Grzelak, J. (1979). Appropriateness of self-disclosure. In G. Chelune (Ed.), *Self-disclosure: Origins, patterns, and implications of openness in interpersonal relationships* (pp. 151–176). San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Dorahy, M. J., & Clearwater, K. (2012). Shame and guilt in men exposed to childhood sexual abuse: A qualitative investigation. *Journal of Child Sexual Abuse*, 21, 155–175. doi: 10.1080/10538712.2012.659803
- Dorais, M. (2002). *Don't tell: The sexual abuse of boys*. Montreal, Quebec: McGill-Queen's University Press (MQUP).
- Drake, B., & Pandey, S. (1996). Understanding the relationship between neighborhood poverty and specific types of child maltreatment. *Child Abuse & Neglect*, 20, 1003–1018. doi: 10.1016/0145-2134(96)00091-9
- Draucker, C. B., & Martsof, D. S. (2008). Storying childhood sexual abuse. *Qualitative Health Research*, 18, 1034–1048. doi: 10.1177/1049732308319925
- Dube, S. R., Anda, R. F., Whitfield, C. L., Brown, D. W., Felitti, V. J., Dong, M., & Giles, W. H. (2005). Long-term consequences of childhood sexual abuse by gender of victim. *American Journal of Preventive Medicine*, 28, 430–438. doi: 10.1016/j.amepre.2005.01.015
- Easton, S. D. (2011). *Men who were sexually abused during childhood: An examination of factors that influence long-term mental health*. Unpublished doctoral dissertation, University of Iowa.
- Easton, S. D. (2013). Disclosure of child sexual abuse among adult male survivors. *Clinical Social Work Journal*, 41, 344–355. doi: 10.1007/s10615-012-0420-3
- Easton, S. D., Coohy, C., O'Leary, P., Zhang, Y., & Hua, L. (2011). The effect of childhood sexual abuse on psychosexual functioning during adulthood. *Journal of Family Violence*, 26, 41–50. doi: 10.1007/s10896-010-9340-6
- Easton, S. D., Coohy, C., Rhodes, A. M., & Moorthy, M. V. (2013). Posttraumatic growth among men with histories of child sexual abuse. *Child Maltreatment*, 18, 211–220. doi: 10.1177/1077559513503037
- Easton, S. D., Saltzman, L. Y., & Willis, D. G. (2014). "Would you tell under circumstances like that?": Barriers to disclosure of child sexual abuse for men. *Psychology of Men & Masculinity*, 15, 460–469.
- Eisikovits, Z., Davidov, J., Sigad, L., & Lev-Wiesel, R. (2015). The social construction of disclosure: The case of child abuse in Israeli society. In B. Mathews & D. C. Bross (Eds.), *Mandatory reporting laws and the identification of severe child abuse and neglect* (pp. 395–413). New York, NY: Springer.
- Eisikovits, Z., & Lev-Wiesel, R. (2015). *Epidemiology of child abuse and neglect among Jews and Arabs in the Israeli public school system*. Retrieved from <http://cmtreatment.businesscatalyst.com/major-findings.html>
- Fergusson, D. M., McLeod, G. F., & Horwood, L. J. (2013). Childhood sexual abuse and

- adult developmental outcomes: Findings from a 30-year longitudinal study in New Zealand. *Child Abuse & Neglect*, 37, 664–674. doi: 10.1016/j.chiabu.2013.03.013
- Finkelhor, D., Shattuck, A., Turner, H. A., & Hamby, S. L. (2014). The lifetime prevalence of child sexual abuse and sexual assault assessed in late adolescence. *Journal of Adolescent Health*, 55, 329–333. doi: 10.1016/j.jadohealth.2013.12.026
- Fortney, T., Levenson, J., Brannon, Y., & Baker, J. N. (2007). Myths and facts about sexual offenders: Implications for treatment and public policy. *Sexual Offender Treatment*, 2, 1–15.
- Freeman-Longo, R. E., & Blanchard, G. T. (1998). *Sexual abuse in America: Epidemic of the 21st century*. Brandon, VT: Safer Society Press.
- Friedrich, W. N., Davies, W. H., Feher, E., & Wright, J. (2003). Sexual behavior problems in preteen children: Developmental, ecological, and behavioral correlates. *Annals of the N. Y. Academy of Sciences*, 989, 95–104. doi:10.1111/j.1749-6632.2003.tb07296.x
- Friedrich, W. N., Fisher, J., Dittner, C., Acton, R., Berliner, L., Butler, J., & Wright, J. (2001). Child sexual behavior inventory: Normative, psychiatric, and sexual abuse comparisons. *Child Maltreatment*, 6, 37–49. doi:10.1177/1077559501006001004
- Friedrich, W. N., Grambsch, P., Damon, L., Hewitt, S. K., Koverola, C., Lang, R. A., ... & Broughton, D. (1992). Child sexual behavior inventory: Normative and clinical comparisons. *Psychological Assessment*, 4, 303–311. doi: 10.1037/1040-3590.4.3.303
- Gagnier, C., & Collin-Vézina, D. (2016). The disclosure experiences of male child sexual abuse survivors. *Journal of Child Sexual Abuse*, 25, 221–241. doi: 10.1080/10538712.2016.1124308
- Gavin, H. (2009). *Mummy wouldn't do that: The perception and construction of the female child sex abuser*. Presented at the First International Conference on Evil, Women and the Feminine, 1-3 May 2009, Budapest Hungary.
- Gil, S. (2014). Male victims of childhood sexual abuse by a male or female perpetrator. *Journal of Traumatic Stress Disorders and Treatment* 3, 1–6. doi: 10.4172/2324-8947.1000128
- Goodman-Brown, T. B., Edelstein, R. S., Goodman, G. S., Jones, D. P., & Gordon, D. S. (2003). Why children tell: A model of children's disclosure of sexual abuse. *Child Abuse & Neglect*, 27, 525–540. doi: 10.1016/S0145-2134(03)00037-1
- Goodyear-Brown, P. (2011). *Handbook of child sexual abuse: Identification, assessment, and treatment*. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.
- Haj-Yahia, M. M., & Tamish, S. (2001). The rates of child sexual abuse and its psychological consequences as revealed by a study among Palestinian university students. *Child Abuse & Neglect*, 25, 1303–1327. doi: 10.1016/S0145-2134(01)00277-0
- Hayes, S. L., & Carpenter, B. J. (2010). Absence of malice: Constructing the female sex offender. Paper presented at the conference "Moral Panics in the Contemporary World", 10-12 December 2010, Brunel University, London.
- Hébert, M., Tourigny, M., Cyr, M., McDuff, P., & Joly, J. (2009). Prevalence of childhood sexual abuse and timing of disclosure in a representative sample of adults from Quebec. *The Canadian Journal of Psychiatry*, 54, 631–636. doi: 10.1177/070674370905400908
- Hershkowitz, I. (2014). Sexually intrusive behavior among alleged CSA male victims: A

- prospective study. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment*, 26, 291–305. doi: 10.1177/1079063213486937
- Hershkowitz, I., Lanes, O., & Lamb, M. E. (2007). Exploring the disclosure of child sexual abuse with alleged victims and their parents. *Child Abuse & Neglect*, 31, 111–123. doi: 10.1016/j.chiabu.2006.09.004
- Hibbard, R. A., & Hartman, G. L. (1992). Behavioral problems in alleged sexual abuse victims. *Child Abuse & Neglect*, 16, 755–762. doi: 10.1016/0145-2134(92)90112-5
- Hillberg, T., Hamilton-Giachritsis, C., & Dixon, L. (2011). Review of meta-analyses on the association between child sexual abuse and adult mental health difficulties: A systematic approach. *Trauma, Violence, & Abuse*, 12, 38–49. doi: 10.1177/1524838010386812
- Homma, Y., Wang, N., Saewyc, E., & Kishor, N. (2012). The relationship between sexual abuse and risky sexual behavior among adolescent boys: A meta-analysis. *Journal of Adolescent Health*, 51, 18–24. doi: 10.1016/j.jadohealth.2011.12.032
- Hornor, G. (2010). Child sexual abuse: Consequences and implications. *Journal of Pediatric Health Care*, 24, 358–364. doi: 10.1016/j.pedhc.2009.07.003
- Hummel, P., Thömke, V., Oldenbürger, H. A., & Specht, F. (2000). Male adolescent sex offenders against children: Similarities and differences between those offenders with and those without a history of sexual abuse. *Journal of Adolescence*, 23, 305–317. doi: 10.1006/jado.2000.0316
- Hunter, S. V. (2009). Beyond surviving gender differences in response to early sexual experiences with adults. *Journal of Family Issues*, 30, 391–412. doi: 10.1177/0192513X08321493
- Inderbitzen-Pisaruk, H., Shawchuck, C. R., & Hoier, T. S. (1992). Behavioral characteristics of child victims of sexual abuse: A comparison study. *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, 21, 14–19. doi: 10.1207/s15374424jccp2101_3
- Jensen, T. K., Gulbrandsen, W., Mossige, S., Reichelt, S., & Tjersland, O. A. (2005). Reporting possible sexual abuse: A qualitative study on children's perspectives and the context for disclosure. *Child Abuse & Neglect*, 29, 1395–1413. doi: 10.1207/s15374424jccp2101_3
- Jespersen, A. F., Lalumière, M. L., & Seto, M. C. (2009). Sexual abuse history among adult sex offenders and non-sex offenders: A meta-analysis. *Child Abuse & Neglect*, 33, 179–192. doi: 10.1016/j.chiabu.2008.07.004
- Jonzon, E., & Lindblad, F. (2004). Disclosure, reactions, and social support: Findings from a sample of adult victims of child sexual abuse. *Child Maltreatment*, 9, 190–200. doi: 10.1177/1077559504264263
- Kelly, A. E., & McKillop, K. J. (1996). Consequences of revealing personal secrets. *Psychological Bulletin*, 120, 450–465. doi: 10.1037/0033-2909.120.3.450
- Kendall-Tackett, K. (2002). The health effects of childhood abuse: Four pathways by which abuse can influence health. *Child Abuse & Neglect*, 26, 715–729. doi: 10.1016/S0145-2134(02)00343-5
- Kendall-Tackett, K. A., Williams, L. M., & Finkelhor, D. (1993). Impact of sexual abuse on children: A review and synthesis of recent empirical studies. *Psychological Bulletin*, 113, 164–180. doi: 10.1037/0033-2909.113.1.164

- Kendall-Tackett, K. A., Williams, L. M., & Finkelhor, D. (2001). Impact of sexual abuse on children: A review and synthesis of recent empirical studies. In R. Bull (Ed.), *Children and the law: The essential readings* (pp. 31–76). Malden, MA: Blackwell Publishing.
- Kenny, M. C., & McEachern, A. G. (2000). Racial, ethnic, and cultural factors of childhood sexual abuse: A selected review of the literature. *Clinical Psychology Review, 20*, 905–922. doi: 10.1016/S0272-7358(99)00022-7
- Kia-Keating, M., Grossman, F. K., Sorsoli, L., & Epstein, M. (2005). Containing and resisting masculinity: Narratives of renegotiation among resilient male survivors of childhood sexual abuse. *Psychology of Men & Masculinity, 6*, 169–185. doi.org/10.1037/1524-9220.6.3.169
- Kim, K.-H., & Kim, Y.-S. (2008). Process analysis of poverty influencing on child abuse and neglect: Analyzing mediating effect of parents' depression and family relationship. *Korean Journal of Human Ecology, 17*, 847–859. doi: 10.5934/KJHE.2008.17.5.847
- Leclerc, B., & Wortley, R. (2015). Predictors of victim disclosure in child sexual abuse: Additional evidence from a sample of incarcerated adult sex offenders. *Child Abuse & Neglect, 43*, 104–111. doi: 10.1016/j.chiabu.2015.03.003
- Lev-Wiesel, R. (2008). Child sexual abuse: A critical review of intervention and treatment modalities. *Children and Youth Services Review, 30*, 665–673. doi: 10.1016/j.childyouth.2008.01.008
- Lindert, J., von Ehrenstein, O. S., Grashow, R., Gal, G., Braehler, E., & Weiskopf, M. G. (2014). Sexual and physical abuse in childhood is associated with depression and anxiety over the life course: Systematic review and meta-analysis. *International Journal of Public Health, 59*, 359–372. doi: 10.1007/s00038-013-0519-5
- Lippert, T., Cross, T. P., Jones, L., & Walsh, W. (2008). Telling interviewers about sexual abuse: Predictors of child disclosure at forensic interviews. *Child Maltreatment, 14*, 100–113. doi: 10.1177/1077559508318398
- Lisak, D. (1994). The psychological impact of sexual abuse: Content analysis of interviews with male survivors. *Journal of Traumatic Stress, 7*, 525–548. doi: 10.1002/jts.2490070403
- Lyon, T. D., Ahern, E. C., Malloy, L. C., & Quas, J. A. (2010). Children's reasoning about disclosing adult transgressions: Effects of maltreatment, child age, and adult identity. *Child Development, 81*, 1714–1728. doi: 10.1111/j.1467-8624.2010.01505.x
- Malloy, L. C., Brubacher, S. P., & Lamb, M. E. (2011). Expected consequences of disclosure revealed in investigative interviews with suspected victims of child sexual abuse. *Applied Developmental Science, 15*, 8–19. doi: 10.1080/10888691.2011.538616
- Maniglio, R. (2009). The impact of child sexual abuse on health: A systematic review of reviews. *Clinical Psychology Review, 29*, 647–657. doi: 10.1016/j.cpr.2009.08.003
- Maniglio, R. (2013). Child sexual abuse in the etiology of anxiety disorders: A systematic review of reviews. *Trauma, Violence, & Abuse, 14*(2), 96–112. doi: 10.1177/1524838012470032
- Marriott, C., Hamilton-Giachritsis, C., & Harrop, C. (2014). Factors promoting resilience following childhood sexual abuse: A structured, narrative review of the literature. *Child Abuse Review, 23*, 17–34. doi: 10.1002/car.2258

- Masho, S. W., & Anderson, L. (2009). Sexual assault in men: A population-based study of Virginia. *Violence and Victims, 24*, 98–110. doi: 10.1891/0886-6708.24.1.98
- Mathews, R., Matthews, J. K., & Speltz, K. (1989). *Female sexual offenders: An exploratory study*. Orwell, VT: Safer Society Press. Retrieved from <https://www.ncjrs.gov/App/Publications/abstract.aspx?ID=137343>
- McElvaney, R. (2013). Disclosure of child sexual abuse: Delays, non-disclosure and partial disclosure: What the research tells us and implications for practice. *Child Abuse Review*. Retrieved from <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/car.2280/full>
- McElvaney, R. (2015). Disclosure of child sexual abuse: Delays, non-disclosure and partial disclosure: What the research tells us and implications for practice. *Child Abuse Review, 24*(3), 159–169. doi: 10.1002/car.2280
- Nayak, M. B., Lown, E. A., Bond, J. C., & Greenfield, T. K. (2012). Lifetime victimization and past year alcohol use in a US population sample of men and women drinkers. *Drug and Alcohol Dependence, 123*, 213–219. doi: 10.1016/j.drugalcdep.2011.11.016
- Nelson, S. (2009). *Care and support needs of men who survived childhood sexual abuse: Report of a qualitative research program*. Edinburgh, UK: Centre for Research on Families and Relationships, University of Edinburgh.
- O'Leary, P. J., & Barber, J. (2008). Gender differences in silencing following childhood sexual abuse. *Journal of Child Sexual Abuse, 17*, 133–143. doi: 10.1080/10538710801916416
- Omarzu, J. (2000). A disclosure decision model: Determining how and when individuals will self-disclose. *Personality and Social Psychology Review, 4*, 174–185. doi: 10.1207/S15327957PSPR0402_05
- Paine, M. L., & Hansen, D. J. (2002). Factors influencing children to self-disclose sexual abuse. *Clinical Psychology Review, 22*, 271–295. doi: 10.1016/S0272-7358(01)00091-5
- Parton, N. (2005). Poverty, social structure and child abuse. In N. Frost (Ed.), *Child welfare: Major themes in health and social welfare* (pp. 225–245). New York, NY: Routledge.
- Pereda, N., Guilera, G., Forns, M., & Gómez-Benito, J. (2009). The prevalence of child sexual abuse in community and student samples: A meta-analysis. *Clinical Psychology Review, 29*, 328–338. doi: 10.1016/j.cpr.2009.02.007
- Peterson, Z. D., Voller, E. K., Polusny, M. A., & Murdoch, M. (2011). Prevalence and consequences of adult sexual assault of men: Review of empirical findings and state of the literature. *Clinical Psychology Review, 31*, 1–24. doi: 10.1016/j.cpr.2010.08.006
- Price-Robertson, R. (2012). Child sexual abuse, masculinity and fatherhood. *Journal of Family Studies, 18*(2-3), 130–142. doi: 10.5172/jfs.2012.18.2-3.130
- Priebe, G., & Svedin, C. G. (2008). Child sexual abuse is largely hidden from the adult society: An epidemiological study of adolescents' disclosures. *Child Abuse & Neglect, 32*, 1095–1108. doi: 10.1016/j.chiabu.2008.04.001
- Sandfort, T. (1983). Pedophile relationships in the Netherlands: Alternative lifestyle for children?. *Alternative Lifestyles, 5*, 164–183. doi: 10.1007/BF01091326
- Schaeffer, P., Leventhal, J. M., & Asnes, A. G. (2011). Children's disclosures of sexual abuse: Learning from direct inquiry. *Child Abuse & Neglect, 35*, 343–352. doi: 10.1016/j.chiabu.2011.01.014
- Schraufnagel, T. J., Davis, K. C., George, W. H., & Norris, J. (2010). Childhood sexual abuse

- in males and subsequent risky sexual behavior: A potential alcohol-use pathway. *Child Abuse & Neglect*, 34, 369–378. doi: 10.1016/j.chiabu.2009.08.013
- Sigurdardottir, S., Halldorsdottir, S., & Bender, S. S. (2012). Deep and almost unbearable suffering: Consequences of childhood sexual abuse for men's health and well-being. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 26, 688–697. doi:10.1111/j.1471-6712.2012.00981.x
- Smith, D. W., Letourneau, E. J., Saunders, B. E., Kilpatrick, D. G., Resnick, H. S., & Best, C. L. (2000). Delay in disclosure of childhood rape: Results from a national survey. *Child Abuse & Neglect*, 24, 273–287. doi: 10.1016/S0145-2134(99)00130-1
- Spiegel, J. (2013). *Sexual abuse of males: The SAM model of theory and practice*. New York, NY: Routledge.
- Stoltenborgh, M., van IJzendoorn, M. H., Euser, E. M., & Bakermans-Kranenburg, M. J. (2011). A global perspective on child sexual abuse: Meta-analysis of prevalence around the world. *Child Maltreatment*, 16(2), 79–101. doi: 10.1177/1077559511403920
- Tener, D., & Eisikovits, Z. (2015). Torn social expectations concerning forgiveness among women who have experienced intrafamilial child sexual abuse. *Journal of Interpersonal Violence*. Advance online publication. doi: 10.1177/0886260515593296
- Tener, D., & Murphy, S. B. (2015). Adult disclosure of child sexual abuse: A literature review. *Trauma, Violence, & Abuse*, 16, 391–400. doi: 10.1177/1524838014537906
- Thomas, T. A., & Fremouw, W. (2009). Moderating variables of the sexual "victim to offender cycle" in males. *Aggression and Violent Behavior*, 14, 382–387. doi: 10.1016/j.avb.2009.06.006
- Tyler, K. A. (2002). Social and emotional outcomes of childhood sexual abuse: A review of recent research. *Aggression and Violent Behavior*, 7, 567–589. doi: 10.1016/S1359-1789(01)00047-7
- Ullman, S. E., & Filipas, H. H. (2005). Gender differences in social reactions to abuse disclosures, post-abuse coping, and PTSD of child sexual abuse survivors. *Child Abuse & Neglect*, 29, 767–782. doi: 10.1016/j.chiabu.2005.01.005
- Ungar, M., Barter, K., McConnell, S. M., Tutty, L. M., & Fairholm, J. (2009). Patterns of abuse disclosure among youth. *Qualitative Social Work*, 8, 341–356. doi: 10.1177/1473325009337842
- US Department of Health and Human Services – National Center on Child Abuse and Neglect (1996). *NIS-II study findings: Study of national incidence and prevalence of child abuse and neglect: 1996*. Washington, DC: Author.
- Valente, S. M. (2005). Sexual abuse of boys. *Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing*, 18, 10–16. doi: 10.1111/j.1744-6171.2005.00005.x
- Vizard, E., Hickey, N., French, L., & McCrory, E. (2007). Children and adolescents who present with sexually abusive behaviour: A UK descriptive study. *The Journal of Forensic Psychiatry & Psychology*, 18, 59–73. doi: 10.1080/14789940601056745
- Vogel, D. L., & Wester, S. R. (2003). To seek help or not to seek help: The risks of self-disclosure. *Journal of Counseling Psychology*, 50, 351–361. doi: 10.1037/0022-0167.50.3.351
- Wells, R., McCann, J., Adams, J., Voris, J., & Dahl, B. (1997). A validation study of the

פגיעות מיניות בבנים: שכיחות, השלכות, והיבטים תרבותיים ייחודיים

structured interview of symptoms associated with sexual abuse (SASA) using three samples of sexually abused, allegedly abused, and nonabused boys. *Child Abuse & Neglect*, 21, 1159–1167. doi: 10.1016/S0145-2134(97)00091-4

Widom, C. S., & Ames, M. A. (1994). Criminal consequences of childhood sexual victimization. *Child Abuse & Neglect*, 18, 303–318. doi: 10.1016/0145-2134(94)90033-7

Williams, J. K., Wyatt, G. E., Resell, J., Peterson, J., & Asuan-O'Brien, A. (2004). Psychosocial issues among gay and non-gay-identifying HIV-seropositive African American and Latino MSM. *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology*, 10, 268–286. doi: 10.1037/1099-9809.10.3.268

